

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Біржовою Радою

ПАТ «ФБ «ПЕРСПЕКТИВА»

Протокол № 14/08/04-01

від 04.08.2014 р.

«ЗАРЕЄСТРОВАНО»

Національною комісією з цінних

паперів та фондового ринку

Рішення № 5

від 13.01.2015 р.

Голова Біржової Ради

_____ Е.І. Мілюшко

Голова Комісії

_____ Д.М. Тевелєв

ЗРАЗКОВА ФОРМА (СПЕЦИФІКАЦІЯ) ОПЦІОНУ

на курс гривні до долару США (з розрахунками через ПАТ «Розрахунковий центр»)

Ця Зразкова форма Опціону на курс гривні до долару США є частиною правил Біржі, що регулює запровадження в обіг на Біржі Опціону на курс гривні до долару США.

1. Терміни і визначення

- 1.1. *Автоматизована система Біржі (далі - АС Біржі)* - організаційно-технічна система, яка об'єднує програмно-технічний комплекс, що включає в себе спеціалізоване програмне забезпечення (ЦСК Біржі, Торгові термінали, ЕТС Біржі, інші підсистеми), фізичне середовище, комунікаційне обладнання і оброблювану інформацію. До функцій АС Біржі відноситься оброблення інформації та обмін нею з ЕТС Біржі, Розрахунковим центром, Розрахунковим Депозитарієм та Учасниками Біржових торгів.
- 1.2. *Аналогічний Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс)* - Серія Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу), у якого Лот, Базовий актив (значення Базового показника), Вид, Валюта розрахунків, Дата виконання співпадають з Лотом, Базовим активом (значенням Базового показника), Видом, Валютою розрахунків, Граничним терміном виконання Серії Опціону, а Розрахункова ціна за таким Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) використовується при Коригуванні Позичій за Опціоном.
- 1.3. *Базовий актив* - до Біржових торгів допускаються наступні види стандартизованих Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) відповідно до видів курсів гривні до долару США, що використовуються в цій Зразковій формі (Специфікації) в якості *Базового показника*
 1. USD1 - офіційний курс гривні до долару США, що установлений Національним банком України (далі - НБУ) (згідно Положення про встановлення офіційного курсу гривні до іноземних валют та курсу банківських металів, затвердженого Постановою Правління НБУ від 12.11.2003 № 496, із змінами), з врахуванням часу його встановлення та публікації;
 2. USD2 - середньозважений курс гривні до долару США на міжбанківському ринку, з врахуванням часу його публікації, в т.ч. на офіційному веб-сайті НБУ;
 3. USD3 - курс гривні до долару США, визначений відповідно до розрахунку торговельної асоціації ЕМТА, опублікованого інформаційним агентством Thomson Reuters станом на 11:30 за Київським часом.
 4. USD4 - середнє арифметичне значення офіційного курсу гривні до долару США та середньозваженої спот-котировок курсу, що оголошуються брокерами та публікуються інформаційним агентством Thomson Reuters (зокрема, з кодами GFU, BGCUAN и PMYUAN в системі Thomson Reuters) станом на 11:30 за Київським часом; визначається за наступною формулою:
$$USD4 = (OK + \sum CK_i/n) / N,$$
де OK - офіційний курс гривні до долару США, з врахуванням часу встановлення та публікації, CK_i - спот-котировка курсу i-го брокера, n - кількість наявних спот-котировок курсу; N - коефіцієнт, що дорівнює 1, якщо спот-котировки курсу відсутні, або 2, якщо спот-котировки курсу наявні.
Біржа (Комітет Строкового ринку Біржі) відстежує час публікації зазначених курсів та у разі його зміни інформує про це Учасників Біржових торгів.
У разі призупинення/припинення визначення та/або публікації зазначених курсів відповідний Базовий показник визначається відповідно до методики, затвердженої та опублікованої Біржею на офіційному інтернет-сайті, за погодженням з Комітетом Строкового ринку Біржі..
- 1.4. *Біржа* - Публічне акціонерне товариство «Фондова біржа «Перспектива».
- 1.5. *Біржові торги* - організоване подання Учасниками Біржових торгів Заявок з метою укладання на Біржі Строкових контрактів (Деривативів), в т.ч. Опціонів.
- 1.6. *Варіаційна маржа* - сума коштів, що розраховується Розрахунковим центром внаслідок Коригування Позичій.
Варіаційна маржа за відкритими Позичіями списується/зараховується з/на рахунки Сторін, відкриті в Розрахунковому центрі, з метою уникнення (зниження) ризиків невиконання зобов'язань за Опціоном.
- 1.7. *Валюта розрахунків за операціями з Опціоном та оплати Варіаційної маржі*: українська гривня.

- 1.8. *Вартість 1 пункту курсу гривні до долару США*: 0,01 гривня.
- 1.9. *Вид Опціону* - Опціон без поставки Базового активу (розрахунковий).
- 1.10. *Виконання Опціону* - виплата Покупцю Опціону різниці між Ціною виконання та ціною, визначеною в залежності від значення Базового показника в Дату виконання.
- 1.11. *Граничний термін виконання Опціону (Далі - Граничний термін виконання)* - гранична дата, до якої може бути Виконаний Опціон та яка не може бути пізніша за Дату виконання Аналогічного Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу).
- 1.12. *Грошовий ліміт* - залишок коштів Учасника Біржових торгів на рахунку в Розрахунковому центрі, за рахунок яких можуть виконуватись зобов'язання Учасника Біржових торгів.
- 1.13. *Дата виконання Опціону* - дата, в яку Покупець Опціону надає заяву про вимогу прав за Опціоном.
- 1.14. *Додаткове забезпечення в цінних паперах (далі - Додаткове забезпечення)* - спосіб забезпечення зобов'язань Учасника Біржових торгів щодо сплати Маржинальної вимоги шляхом блокування Учасником Біржових торгів цінних паперів в Розрахунковому депозитарії та/або також в депозитарній установі. Цінні папери, що складають Додаткове забезпечення в цій Зразковій формі, визначаються Розрахунковим центром.
- 1.15. *Електронний документ* - документ Біржі, в якому інформація та реквізити (включаючи електронний цифровий підпис, далі - ЕЦП) зафіксована у вигляді електронних даних.
- 1.16. *Електронна торговельна система Біржі (далі - ЕТС Біржі)* - підсистема АС Біржі, що являє собою сукупність організаційних, технологічних та технічних засобів, що використовуються Біржею для забезпечення укладання Опціонів. Обмін інформацією в ЕТС Біржі здійснюється шляхом електронного документообігу, тобто шляхом створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, оброблення, використання та знищення Електронних документів.
- 1.17. *Заявка* - Електронний документ, який поданий Учасником Біржових торгів на Біржові торги та підписаний його ЕЦП, що містить безумовну пропозицію (оферту) на укладання Опціону відповідно до цієї Зразкової форми.
- 1.18. *Кліринг* - визначення взаємних зобов'язань за Строковими контрактами (Деривативами), у тому числі шляхом Неттінгу.
- 1.19. *Клірингова операція* - послідовність дій Розрахункового центру, які забезпечують проведення Клірингу за Опціонами.
- 1.20. *Клірингова сесія* - визначений Розрахунковим центром проміжок часу в межах Операційного часу Розрахункового центру коли здійснюється Кліринг.
- 1.21. *Код Опціону* - унікальне позначення Опціону, що формується за наступними правилами:
<позначка Біржі - PSE>/<валюта - USD та вид Базового показника відповідно до п.1.3 цієї Зразкової форми (Специфікації)> - <позначка різновиду Опціону - <(Опціон колл) або Р <Опціон пут)> граничний термін виконання >/< рік виконання - останні дві цифри >/< місяць виконання >/< Ціна виконання >
Наприклад: код «PSE/USD1-C4/15/02/12000» означає Опціон колл на офіційний курс гривні до долару США на 4 місяці з виконанням у лютому 2015 р.; Ціна виконання дорівнює 12000.
- 1.22. *Коригування Позицій* - процедура Розрахункового центру щодо переоцінки Позицій, в результаті якої розраховується Варіаційна маржа.
- 1.23. *Маржинальна вимога* - вимога Розрахункового центру Учаснику Біржових торгів щодо збільшення Розрахункового грошового ліміту для забезпечення відкритих Позицій у зв'язку із збільшенням розміру Початкової маржі та/або Грошового ліміту для виконання зобов'язань щодо переказу Варіаційної маржі за Опціоном та/або його виконання в Дату виконання.
- 1.24. *Мінімальна зміна Премії*: 0,01 гривні.
- 1.25. *Неттінг* - повне або часткове припинення зобов'язань за Опціонами шляхом заліку зобов'язань або іншим способом. На момент здійснення Неттінгу строк виконання зобов'язань, за якими здійснюється Неттінг, вважається таким, що настав.
- 1.26. *Novation (англ. Новація)* - заміна однієї сторони Опціону Розрахунковим центром в якості Центрального контрагенту у відповідності з Правилами клірингу Розрахункового центру.
- 1.27. *Обсяг Опціону (Лот)* - ціна за 1 000 (одна тисяча) доларів США.
- 1.28. *Опціон* - стандартизований за цією Зразковою формою Опціон, який засвідчує право, але не обов'язок Покупця Опціону (та обов'язок Продавця Опціону) отримати (сплатити) винагороду (у разі наявності) в розмірі різниці між Ціною виконання Опціону та ціною, визначеною в залежності від значення Базового показника в Дату виконання.
- 1.29. *Останній Торговельний день*: Торговельний день, що передує Даті виконання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу). Останній Торговельний день може бути змінено Рішенням Біржі у випадку, передбаченому у п. 3.7 цієї Зразкової форми.
- 1.30. *Офсетний (зворотній) Опціон* - Опціон, при укладанні якого закривається Позиція у зв'язку з виникненням протилежної Позиції по тій самій Серії Опціону.
- 1.31. *Перший Торговельний день* - наступний Торговельний день після дати рішення Біржі про можливість укладення даного Опціону на Біржових торгах.
- 1.32. *Позиція* - параметр обліку зобов'язань за Опціоном однієї Серії, що виникає за укладеними Продавцем Опціону (його Клієнтом) Опціонами. При укладанні одного Опціоном відкривається одна Позиція. Відкриті Позиції обліковуються на Позиційних рахунках Продавця Опціону (його Клієнтів).

- 1.33. *Покупець Опціону* - Сторона, що набула право отримати винагороду в розмірі різниці (якщо така різниця на користь Покупця Опціону) між Ціною виконання та ціною, визначеною в залежності від значення Базового показника в Дату виконання.
- 1.34. *Початкова маржа* - параметр забезпечення виконання зобов'язань за Опціонами. Розмір Початкової маржі встановлюється Розрахунковим центром та забезпечує виконання зобов'язань Учасника Біржових торгів щодо сплати Варіаційної маржі, виконання Опціону та всі можливі витрати Учасника Біржових торгів (Біржі), пов'язані з проведенням примусового закриття Позичій.
- 1.35. *Правила Біржі* - сукупність документів Біржі, зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (далі - НКЦПФР) у відповідності до законодавства.
- 1.36. *Премія Опціону (далі - Премія)* - сума коштів, що сплачується Покупцем Опціону Продавцю Опціону в якості винагороди при укладанні Опціону.
- 1.37. *Продавець Опціону* - Сторона, що набула обов'язок сплатити винагороду в розмірі різниці (якщо така різниця не на користь Продавця Опціону) між Ціною виконання та ціною, визначеною в залежності від значення Базового показника в Дату виконання.
- 1.38. *Реєстр Заявок Біржі* - внутрішній Електронний документ Біржі, який містить перелік усіх Заявок, які подаються Учасниками Біржових торгів в ЕТС Біржі протягом Торговельної сесії з фіксацією часу реєстрації Заявок в ЕТС Біржі. Реєстр Заявок Біржі містить, відповідно до виду Заявки, щонайменше такі дані: реєстраційний номер Заявки; дату і час реєстрації Заявки; найменування Учасника Біржових торгів, який подав Заявку; умови Заявки; вид та/або тип Заявки; Код Опціону, щодо якого виставлено Заявку; кількість Опціонів, щодо яких виставлено Заявку.
- 1.39. *Реєстр Опціонів* - Електронний документ, який містить перелік усіх Опціонів, які укладені Учасниками Біржових торгів протягом Торговельної сесії. Реєстр Опціонів містить усі визначені цією Зразковою формою істотні умови всіх Опціонів), а також відомості про Заявки, на підставі яких ці Опціони було укладено.
- 1.40. *Різновид Опціону* - Опціон може бути на купівлю (Опціон колл) або продаж (Опціон пут) Базового активу.
- 1.41. *Реєстр Членів Біржі та Учасників Біржових торгів* - Електронний документ, який складається Біржею та містить сукупність даних про Членів Біржі та інших осіб, що можуть приймати участь у Біржових торгах. Інформація з Реєстру Членів Біржі та Учасників Біржових торгів розміщується на Інтернет-сайті Біржі та в ЕТС Біржі.
- 1.42. *Розрахункова ціна* - середньозважена ціна усіх укладених Аналогічних Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) протягом Торговельної сесії, що кратна Тіку.
- 1.43. *Розрахунковий грошовий ліміт* - розрахований Розрахунковим центром розмір коштів Учасника Біржових торгів, в межах якого такий Учасник Біржових торгів може укласти Опціони на Біржі. Розрахунковий грошовий ліміт розраховується Розрахунковим центром та складається з Грошового ліміту та розрахованої Розрахунковим центром суми коштів, яка може бути отримана Учасником Біржових торгів внаслідок реалізації Додаткового забезпечення в цінних паперах.
- 1.44. *Розрахунковий депозитарій* - Центральний депозитарій цінних паперів або НБУ, в якому Учасником Біржових торгів заблоковані цінні папери, що складають Додаткове забезпечення.
- 1.45. *Розрахунковий центр* - ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР З ОБСЛУГОВУВАННЯ ДОГОВОРІВ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ».
- 1.46. *Серія Опціону* - сукупність Опціонів за цією Зразковою формою одного Різновиду Опціону з однаковими Цінами виконання, що позначаються одним Кодом Опціону.
- 1.47. *Сторони Опціону (далі - Сторони)* - Учасник Біржових торгів (його Клієнт - у разі наявності), який подав Заявку на Біржові торги, на підставі якої укладено Опціон, та Центральний контрагент, який приймає на себе грошові зобов'язання Сторін за наслідками Novation.
- 1.48. *Термін дії Опціону* - період часу, протягом якого Покупець Опціону має право вимоги за Опціоном.
- 1.49. *Торговий термінал Учасника Біржових торгів на Строковому ринку (Ринку деривативів) (далі - Торговий термінал BIT eTrade Future)* - програмно-апаратний комплекс Учасника Біржових торгів на Строковому ринку (Ринку деривативів) з програмним забезпеченням, що дає змогу Учасникам Біржових торгів отримати доступ до Біржових торгів з метою виставлення Заявок та укладання Опціонів, ініціювати, створювати, приймати, передавати, зберігати, перевіряти цілісність Електронних документів, отримувати довідкову інформацію та друкувати документи.
- 1.50. *Учасник Біржових торгів* - Член Біржі, а також, у випадках передбачених законодавством України, інші особи та державні органи, що отримали право надавати Заявки та укласти Опціони на Біржових торгах.
- 1.51. *Форма задання ціни Опціону*: Ціна Опціону вказується в гривнях за 1 000 (одна тисяча) доларів США.
- 1.52. *Центральний контрагент* - Розрахунковий центр, який проводить клірингову діяльність, набуває внаслідок Novation взаємні права та обов'язки за Опціонами, зобов'язання за якими допущені до Клірингу, та стає покупцем для кожного Продавця Опціону та продавцем для кожного Покупця Опціону.
- 1.53. *Ціна виконання Опціону* - ціна, за якою укладається Опціон.
- 1.54. *ЦСК Біржі* - спеціалізований центр сертифікації ключів, зареєстрований або акредитований в установленому порядку, що визначений Біржею для забезпечення електронного документообігу під час проведення Біржових торгів.

- 1.55. *Член Біржі* - юридична особа, яка має ліцензію на провадження професійної діяльності на фондовому ринку, а саме діяльність з торгівлі цінними паперами, та отримала право надавати Заявки та укладати Строкові контракти (Деривативи), в т.ч. Опціони, на Біржових торгах.
Інші терміни та поняття, які вживаються в Зразковій формі, використовуються згідно з чинним законодавством України, Правилами Біржі, Правилами клірингу та іншими документами Розрахункового центру.

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 2.1. Ця Зразкова форма є типовими умовами договору відповідно до частини 1 статті 630 Цивільного кодексу України та підлягає оприлюдненню на Інтернет-сайті Біржі.
- 2.2. Особливості функціонування АС Біржі, в тому числі ЕТС Біржі та Торговельних терміналів, порядок доступу до Біржових торгів, порядок розв'язання спорів між Учасниками Біржових торгів, порядок накладання санкцій за порушення Правил Біржі, захист інформації на Біржі, вимоги до проведення заходів з фінансового моніторингу, порядок дій при технічних збоях під час Біржових торгів та при надзвичайних ситуаціях регламентуються Правилами Біржі.
- 2.3. Порядок Клірингу та розрахунків, в тому числі порядок обліку при Клірингу, система управління Ризиками та умови забезпечення виконання зобов'язань Учасників Біржових торгів, визначаються Правилами клірингу Розрахункового центру та Правилами Розрахункового центру.
- 2.4. Умовою доступу Учасника Біржових торгів до Біржових торгів Опціонами є укладання та чинність договорів щодо клірингу та розрахунків Учасника Біржових торгів з Розрахунковим центром відповідно до Правил клірингу Розрахункового центру та Правил Розрахункового центру.
- 2.5. Реквізити відкритих у Розрахунковому центрі рахунків Учасників Біржових торгів, що уклали Опціон, та їх Клієнтів (у разі наявності), містяться в Реєстрі Членів Біржі та Учасників Біржових торгів.
- 2.6. Ця Зразкова форма вступає в силу за умови набуття чинності (реєстрації в установленому порядку) документів Розрахункового центру, що регулюють кліринг та розрахунки за деривативами.
- 2.7. Ця Зразкова форма вступає в силу після погодження в НБУ та реєстрації в НКЦПФР.

3. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТОРГІВ ОПЦІОНАМИ

- 3.1. **Допуск Опціону до Біржових торгів.**
Опціон допускається до Біржових торгів після затвердження цієї Зразкової форми Біржовою Радою, погодження в НБУ та реєстрації в НКЦПФР згідно з вимогами законодавства. Рішення Біржової Ради про затвердження Зразкової форми доводиться до відома Учасників Біржових торгів шляхом розміщення на Інтернет-сайті Біржі не пізніше як за один робочий день до Першого торговельного дня.
- 3.2. **Подання та реєстрація Заявки**
Факт подання Заявки на Біржу і час її отримання реєструється автоматично в ЕТС Біржі та відображається в Торговому терміналі ВІТ eTrade Future. Кожній Заявці, поданій в ЕТС Біржі, Біржею присвоюється унікальний ідентифікаційний номер в Реєстрі Заявок Біржі. Зареєстрована Біржею Заявка є згодою цього Учасника Біржових торгів укласти та виконати Опціон у відповідності з умовами Заявки та цієї Зразкової форми.
- 3.3. **Види Заявок**
При Біржових торгах Опціонами використовуються наступні види Заявок:
- ринкова Заявка (Market) - пропозиція укласти вказану кількість Опціонів за найкращою ціною (Премією), яка є в даний момент часу на Біржових торгах;
 - лімітна Заявка (Limit) - розпорядження укласти визначену кількість Опціонів по ціні, відповідно, не вище (не нижче), ніж зазначена в Заявці.
- 3.4. **Зміст Заявок**
При Біржових торгах Опціонам Заявки повинні містити щонайменше наступні параметри:
- Код Опціону;
 - кількість Опціонів;
 - Різновид Опціону;
 - Ціна виконання Опціону;
 - направленість дії Заявки (купівля або продаж);
 - Премія (для лімітної Заявки);
 - найменування та реквізити Учасника Біржових торгів (його Клієнта або код Клієнта);
 - ЕЦП Учасника Біржових торгів.
- Ідентифікаційний номер Заявки, дата та час реєстрації автоматично присвоюється ЕТС Біржі.
- 3.5. **Укладання Опціонів**
3.5.1. Подані на Біржові торги Заявки виконуються, тобто Опціон укладається, якщо в зустрічних Заявках співпадають наступні істотні умови, а саме:
- Код Опціону;
 - Ціна виконання Опціону;
 - Різновид Опціону;
 - Премія.

3.5.2. Торгівля Опціонами відповідно до цієї Зразкової форми передбачає можливість відмови Покупця Опціону від його виконання та не передбачає можливість відмови Продавця Опціону від його виконання.

3.5.3. Укладені Опціони підписуються ЕЦП Біржі, є складовою Реєстру Опціонів Біржі, зберігаються в архіві Біржі у вигляді Електронного документа протягом 5 років і можуть бути надані у вигляді Електронного документа та/або відтворені та надані на прохання Учасника Біржових торгів (або іншої особи та державного органу, у випадках, передбачених законодавством) в формі документа на папері.

3.6. Особливості визначення Розрахункової ціни

3.6.1. Ціною відкриття Торговельної сесії при Біржових торгах Аналогічними Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) вважається ціна закриття попередньої Торговельної сесії. У випадках різких коливань (межі яких визначаються Біржею) Базового показника та/або за Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) з низькою ліквідністю Біржа має право встановлювати іншу ціну відкриття за відповідними Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами).

3.6.2. Ціна відкриття в Перший Торговельний день (стартова ціна) за новою Серією Аналогічного Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) встановлюється рішенням директора Біржі (зокрема за погодженням з Комітетом Строкового ринку Біржі).

3.6.3. Протягом Торговельної сесії безперервно розраховується Розрахункова ціна як середньозважена ціна усіх укладених Аналогічних Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) відповідної Серії. При розрахунку Розрахункової ціни отримане значення округляється до значення, що кратне Тіку.

3.6.4. Ціною закриття на кінець Торговельної сесії за відповідною Серією Аналогічного Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) є Розрахункова ціна за цією Серією Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу).

3.6.5. Біржа не несе відповідальності за відповідність Базового показника реальній ситуації на ринку Базового активу в Дату виконання.

3.7. За рішенням відповідального співробітника Розрахункового центру або директора Біржі (зокрема за погодженням з Комітетом Строкового ринку Біржі) у разі різкої зміни або різких коливань ціни на Базовий актив або значення Базового показника та/або у випадку низької ліквідності Опціонів Біржові торги певною Серією Опціону можуть бути призупинені (припинені).

4. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЗА ОПЦІОНОМ

4.1. Система забезпечення виконання зобов'язань Розрахункового центру за Опціоном встановлює наступні параметри:

- i) Грошовий ліміт;
- ii) Розрахунковий грошовий ліміт;
- iii) Початкову маржу.

4.2. Розмір сукупної Початкової маржі для відкриття та подальшого підтримання відкритих Позицій за Опціоном визначається Розрахунковим центром за формулою:

Початкова маржа = Ставка Початкової маржі * Кількість відкритих Позицій за Серією Опціону.

4.3. Опціон укладається (Позиція відкривається) виключно за умови, що розмір Розрахункового грошового ліміту Учасника Біржових торгів не менше розміру Початкової маржі.

4.4. До Дати виконання розмір Початкової маржі за Опціоном може змінюватись за рішеннями директора Біржі (зокрема за погодженням з Комітетом Строкового ринку Біржі).

4.5. На початок кожного Торговельного дня та протягом Біржових торгів для Продавця Опціону Розрахунковий грошовий ліміт повинен бути не меншим ніж:

- розмір однієї ставки Початкової маржі на кожну відкриту Позицію Учасника Біржових торгів;
- суми, нарахованої до сплати Біржі за результатами торгів попереднього Торговельного дня відповідно до тарифів Біржі, опублікованих на Інтернет-сайті Біржі (далі - тарифів Біржі).

4.6. Розрахунковий грошовий ліміт Продавця Опціону - повинен перевищувати розмір сукупної Початкової маржі за усіма відкритими Позиціями до Дати виконання Опціону включно.

4.7. Для Покупця Опціону наявність Початкової маржі вимагається тільки при укладанні Опціону.

5. ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ ЗА ОПЦІОНАМИ

5.1. Біржа кожної Торговельної сесії в режимі on-line інформує Розрахунковий центр про значення Розрахункової ціни за кожною серією Аналогічних Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів), а Розрахунковий центр перераховує значення параметрів зобов'язань Учасників Біржових торгів та в режимі on-line повідомляє про це Біржу.

5.2. За кожним щойно укладеним Опціоном Розрахунковий центр проводить Novation, при цьому зобов'язання Сторін за кожним Опціоном переходять до Центрального Контрагента. В подальшому зобов'язання кожного Учасника Біржових торгів (його Клієнта - у разі наявності) обліковується Розрахунковим центром як зобов'язання перед Центральним контрагентом.

5.3. За кожним щойно укладеним Опціоном Розрахунковим центром відкривається Позиція Продавцю Опціону, крім випадків, коли укладання Опціону призводить до закриття Позиції.

5.4. Розрахунковий центр проводить Коригування Позицій, розраховує Варіаційну маржу, формує розрахункові документи та ініціює переказ коштів з рахунку/на рахунок Учасників Біржових торгів, відкритих в Розрахунковому центрі.

- 5.5. У разі зміни Розрахункової ціни Розрахунковий центр проводить Коригування позицій шляхом приведення всіх відкритих Позицій до нової Розрахункової ціни.
- 5.6. Варіаційна маржа за Позиціями, розраховується за наступною формулою:
Варіаційна маржа за Опціоном = (Ціна виконання або попередня Розрахункова ціна - поточна Розрахункова ціна) * Кількість відкритих Позицій * обсяг Опціону.
Розрахунок Варіаційної маржі здійснюється протягом всього періоду Біржових торгів відповідним Опціону (кожен Торговельний день): з моменту відкриття Позиції до моменту закриття Позиції.
- 5.7. За рішенням Розрахункового центру розмір Початкової маржі може бути змінений. При цьому Розрахунковий центр здійснює перерахунок зобов'язань Учасників Біржових торгів щодо забезпечення відкритих Позицій, та, в разі збільшення Початкової маржі, формує та ініціює Маржинальну вимогу щодо збільшення Початкової маржі Учасникам Біржових торгів.
- 5.8. Процедура збільшення розміру Початкової маржі здійснюється Розрахунковим центром та Біржею в наступному порядку:
- За інформацією Розрахункового центру Біржа призупиняє Біржові торги за відповідним Опціоном;
 - Засобами ЕТС Біржі Учасникам Біржових торгів надається Маржинальна вимога;
 - для відповідного Опціону значення Початкової маржі в ЕТС Біржі змінюється;
 - Біржа в разі необхідності передає ініційовану Розрахунковим центром Учасникам Біржових торгів Маржинальну вимогу на збільшення Розрахункового грошового ліміту до розміру, достатнього для забезпечення відкритих Позицій;
 - Учасник Біржових торгів поповнює власний рахунок, відкритий в Розрахунковому центрі, а Розрахунковий центр здійснює перерахунок Грошового ліміту Учасників Біржових торгів та повідомляє про це Біржу;
 - Розрахунковий депозитарій, у разі якщо збільшення Розрахункового грошового ліміту відбувається за рахунок Додаткового забезпечення в цінних паперах, за розпорядженням відповідної депозитарної установи (депонента) додатково блокує цінні папери, що складають Додаткове забезпечення, та повідомляє про це Розрахунковий центр;
 - Розрахунковий центр перераховує розмір Розрахункових грошових лімітів Учасників Біржових торгів, та Біржові торги по відповідній Серії Опціону поновлюються.

Учасник Біржових торгів до моменту виконання Маржинальної вимоги до торгів відповідною Серією Опціонів не допускається.

У разі, якщо розмір Грошового ліміту Учасника Біржових торгів є недостатнім для виконання зобов'язань щодо переказу Варіаційної маржі та/або виконання Опціону в Дату виконання, Розрахунковий центр надає Учаснику Біржових торгів Маржинальну вимогу щодо збільшення Грошового ліміту.

У разі, якщо Учасник Біржових торгів не виконав зобов'язань щодо додаткового переказу коштів на поповнення Грошового ліміту Розрахунковий центр виконує дії щодо реалізації цінних паперів, що складають Додаткове забезпечення відповідно до Правил клірингу Розрахункового центру.

6. ЗАКРИТТЯ ПОЗИЦІЙ ТА ВИКОНАННЯ ОПЦІОНУ

- 6.1. Закриття відкритої Позиції означає припинення відповідних зобов'язань Сторін. Закриття відкритої Позиції здійснюється в разі:
- виконання Опціону;
 - укладення Офсетного Опціону.
- 6.2. Для ліквідації (закриття) відкритої Позиції та відповідно анулювання своїх зобов'язань за Опціонами Продавець Опціону пут повинен купити відповідну кількість Опціонів пут тієї ж Серії, а Продавець Опціону колл - купити відповідну кількість Опціонів колл тієї ж Серії.
- 6.3. Біржею може здійснюватися примусова ліквідація Позицій Учасника(ів) Біржових торгів в наступних випадках:
- 6.3.1. в разі припинення Біржових торгів певною Серією Опціону у відповідності з п.3.7. цієї Зразкової форми;
- 6.3.2. в разі призупинення Учасником Біржових торгів членства на Біржі.
- 6.3.3. у разі, якщо розмір Розрахункового грошового ліміту становить значення, що нижче ніж:
- б) для Продавця Опціону:
- розмір однієї Початкової маржі на кожен відкритий Позицію Учасника Біржових торгів;
 - сума, нарахована до сплати Біржі за результатами торгів попереднього Торговельного дня відповідно до тарифів Біржі;
- в) для Покупця Опціону:
- сума, достатня для сплати Премії за кожний Опціон в день укладання Опціону;
 - суми, нарахована до сплати Біржі за результатами торгів попереднього Торговельного дня відповідно до тарифів Біржі.
- 6.4. Розрахунковий центр може ініціювати примусову ліквідацію Позицій Учасника Біржових торгів в наступних випадках:
- 6.4.1. в разі невиконання Продавцем Опціону Маржинальної вимоги щодо збільшення Розрахункового грошового ліміту у встановлений термін;

6.4.2. в разі припинення чинності договорів щодо клірингу та розрахунків Учасника Біржових торгів з Розрахунковим центром відповідно до Правил клірингу та Розрахункового центру та Правил Розрахункового центру.

- 6.5. Процедура примусової ліквідації відкритих Позичій у випадках, викладених в п.6.3.1. цієї Зразкової форми, застосовується до повної ліквідації всіх відкритих Позичій Сторін за відповідною Серією Опціону шляхом закриття всіх відкритих Позичій за Ціною виконання Опціону.
- 6.6. Процедура примусової ліквідації відкритих Позичій у випадку, викладеному в п.6.4.1. цієї Зразкової форми, застосовується до досягнення стану повного забезпечення відкритих Позичій Сторін. При цьому Біржа виходить з мінімально необхідної кількості відкритих Позичій, що ліквідуються.
- 6.7. Процедура примусової ліквідації відкритих Позичій у випадку, викладеному в пп.6.3.2.,6.4.2 цієї Зразкової форми, застосовується до повної ліквідації всіх відкритих Позичій Учасника Біржових торгів за всіма Серіями Опціонів.
- 6.8. При процедурі примусової ліквідації Позичій у випадку, викладеному в п.6.3.1., вважається, що Граничний термін виконання наступив для всіх Учасників Біржових торгів, які мають відкриті Позичій за цією Серією Опціону.
- 6.9. Процедура примусової ліквідації відкритих Позичій, здійснюється уповноваженим співробітником Біржі шляхом подання в ЕТС Біржі ринкових Заявок (Market) від імені та за рахунок відповідного Учасника Біржових торгів (його Клієнтів).
- 6.10. Усі витрати, пов'язані з проведенням примусового закриття відкритих Позичій, сплачуються Учасником Біржових торгів, до якого була застосована така процедура. Відповідальність за примусово закриті відкриті Позичій Клієнтів Учасника Біржових торгів несе Учасник Біржових торгів, у якого ці Клієнти перебувають на обслуговуванні.
- 6.11. Продавець Опціону, що не ліквідував свою відкриту Позичію до Дати виконання Опціону несе зобов'язання за Опціоном та повинен їх виконати.
- 6.12. Покупець Опціону у будь який час протягом Терміну дії Опціону подає засобами ЕТС Біржі заяву про вимогу прав за Опціоном, при цьому настає Дата виконання Опціону. Біржа обирає Продавця Опціону за датою та часом укладання Опціонів, починаючи з більш ранніх, та інформує про це Розрахунковий центр. Розрахунковий центр закриває відповідні Позичій Сторін та починає обліковувати зобов'язання Продавця Опціону сплатити винагороду в розмірі позитивної різниці між Ціною виконання Опціону та фактичним значенням Базового показника в Дату виконання Опціону (за мінусом Варіаційної маржі, що переказувалась Продавцем Опціону протягом Терміну дії Опціону).
- 6.13. У разі, якщо в Дату виконання Опціону зобов'язаним є Покупець Опціону, то Опціон вважається таким, що виконаний, а зобов'язання Продавця Опціону припиненим.
- 6.14. Систематичне (більше двох разів) невиконання Учасником Біржових торгів Маржинальної вимоги, яке спричинило примусове закриття його Позичій, є підставою для застосування до цього Учасника Біржових торгів заходів дисциплінарного впливу з боку Біржі відповідно до п. 7.1.3 цієї Зразкової форми.

7. МОНІТОРИНГ ТА ДІЇ БІРЖІ В СИТУАЦІЇ ЦІНОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

- 7.1. У разі виникнення ситуації цінової нестабільності і значних коливань цін на Строковому ринку (відхилення цін Заявок та цін укладених Опціонів та/або Аналогічних Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) понад можливе за звичайних обставин, зокрема намагання Учасників Біржових торгів виставити Заявки за цінами, що перевищують Граничні значення ціни, або здійснити дії, що можуть привести до перевищення параметрів торгів, зокрема ціни відкриття, ліміту зміни ціни, ліміту загальної кількості Позичій, ліміту на відкриття Короткої та/або Довгої Позичій) Біржа, в т.ч. на підставі рішень Комітету Строкового ринку Біржі, може здійснювати (ініціювати) наступні заходи:
 - 7.1.1. призупинення (припинення) Біржових торгів за всіма чи окремими Серіями Опціонів та Аналогічних Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів), проведення перевірок (розслідувань) щодо причин цінової нестабільності, виявлення ознак маніпулювання цінами на Строковому ринку;
 - 7.1.2. зміна параметрів системи забезпечення виконання зобов'язань на Строковому ринку, зазначених у п. 4.1 цієї Зразкової форми, та параметрів торгів);
 - 7.1.3. застосування заходів дисциплінарного впливу до Учасників Біржових торгів на Строковому ринку, а саме:
 - попередження окремого Члена Біржі, яким вчинене порушення;
 - призупинення терміном до 30 днів права на участь в Біржових торгах Члена Біржі, яким скоєне порушення;
 - тимчасове позбавлення, терміном до 6 місяців або до 12 місяців, права на участь в Біржових торгах Члена Біржі, яким вчинене порушення;
 - позбавлення права на участь в Біржових Члена Біржі, яким вчинене порушення;
 - припинення доступу до Біржових торгів та виключення з Реєстру Членів Біржі та Учасників Біржових торгів та/або Реєстру Уповноважених представників Члена Біржі та/або Учасника Біржових торгів або їх Уповноважених представників, яким скоєне порушення;
 - накладення штрафних санкцій, розмір яких встановлюється окремим рішенням Біржової Ради.
- 7.2. Моніторинг поточної ситуації на Строковому ринку з метою протидії маніпулюванню та оперативного реагування на ситуації цінової нестабільності здійснює Комітет Строкового ринку Біржі.
- 7.3. НБУ та члени Комітету Строкового ринку Біржі, з метою підвищення ефективності виконання функцій Комітету та оперативного прийняття пов'язаних із виконанням цих функцій рішень, можуть

звернутися до Біржі з вимогою, а Біржа зобов'язана надати необхідні програмні засоби, що забезпечуватимуть доступ до торгів на Строковому Ринку Біржі у переглядовому режимі.

8. СКЛАД ТА ПОРЯДОК РОБОТИ КОМІТЕТУ СТРОКОВОГО РИНКУ БІРЖІ

- 8.1. Комітет Строкового ринку Біржі формується з працівників членів Біржі, а також, за згодою, з представників НБУ, Громадської організації «ЕйСіАй-Україна» (ACI Ukraine) та Асоціації «Українські Фондові Торговці».
- 8.2. Форма роботи Комітету (порядок проведення засідань, консультацій та вирішення організаційних питань, пов'язаних із функціонуванням Комітету, в т.ч. залучення експертів та додаткових членів Комітету) визначається головою Комітету з наступним затвердженням Комітетом.

9. ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА ДОПОВНЕНЬ ДО ЗРАЗКОВОЇ ФОРМИ

- 9.1. Біржа має право внести зміни та доповнення до Зразкової форми та зобов'язана погодити такі зміни в НБУ та після цього зареєструвати їх в НКЦПФР.
- 9.2. Зміни та доповнення до цієї Зразкової форми набирають чинності після реєстрації в НКЦПФР.
- 9.3. Інформація про вступ в дію Зразкової форми, що містить зміни та доповнення, оприлюднюється шляхом публікації на Інтернет-сайті Біржі не менш ніж за один Торговельний день до її вступу в дію.
- 9.4. З моменту вступу в дію Зразкової форми, що містить зміни та доповнення, умови існуючих зобов'язань за раніше укладеними Опціонами вважаються зміненими з врахуванням таких змін та доповнень.